

לעילוי נשמת
אאמו"ר הר' ראובן בן שמואל זצ"ל
ולעילוי נשמת
מו"ח הר' יצחק ברוך בן אברהם הכהן זצ"ל
ת.נ.צ.ב.ה

עולת ראובן

עלון שבועי בפניני, לקחי וענייני פרשת השבוע

בס"ד. עלון מס' 77.

יום ו' צום עשרה בטבת.

פרשת ויגש

בראשית מד, כ

בפסוק, "ונאמר אל אדני יש לנו אב זקן וילד זקנים קטן ואחיו מת" וגו':

וברש"י, ואחיו מת, מפני היראה היה מוציא דבר שקר מפיו, אמר אם אומר לו שהוא קיים יאמר הביאהו אצלי.

ויש לעיין מדוע שיקר למה לא אמר כמו שאמרו האחים בתחילה ליוסף "והאחד איננו" בפרק מ"ב פסוק י"ג, ושמה הרי יוסף לא אמר להם הביאהו אלי?

וצ"ל שבתחילה כיון שלא היה גם את בנימין והוא היה בבית אז לא הוצרכו לשקר משום שיגיד הורידהו אלי אבל עכשיו שהם הביאו את בנימין ולא נשאר אלא אחד שאיננו אז פחד יהודה שמא יגיד יוסף הורידהו אלי משום שאת כולם יוסף כבר ראה לכן הוצרך לשקר.

בראשית מה, ג

בפסוק, "ויאמר יוסף אל אחיו אני יוסף העוד אבי חי" וגו':

ולכאורה יש לתמוה שהרי יהודה אמר ליוסף שאבא שלו מחכה לבנימין בבית אז מה פתאום הוא שואל העוד אבי חי?

וראיתי לתרץ שיוסף רצה לרמז מדוע כשמדברים על בנימין הם כ"כ דואגים לאבא ואילו כשזרקו את יוסף לבור לא דאגו לאבא האם אבא חי רק אצל בנימין ואצל יוסף הוא לא חי.

בראשית מו, לד

בפסוק, "ואמרתם אנשי מקנה היו עבדיך מנעורינו ועד עתה גם אנחנו גם אבותינו בעבור תשבו בארץ גושן כי תועבת מצרים כל רעה צאן":

וברש"י כי תועבת מצרים כל רעה צאן, לפי שהם להם אלהות.

ולכאורה יקשה שאח"כ פרעה אמר להם כמובא בפרק מ"ז פסוקים ה' ו' "ויאמר פרעה אל יוסף לאמר אביך ואחיך באו אליך": "ארץ מצרים לפניך היא במיטב הארץ הושב את אביך ואת אחיך ישבו בארץ גשן ואם ידעת ויש בם אנשי חיל ושמתם שרי מקנה על אשר לי":

וברש"י על אשר לי, על צאן שלי. והרי אמרנו בתחילה שתועבת מצרים כל רעה צאן אז מדוע אמר להם פרעה ששימו אנשי חיל רעה צאן על אשר לו?

ושמעתי שכן הקשה גם הגרא"ל שטיינמן זצוק"ל ותירץ שפרעה שאני שכן היה לו צאן (שהוא כן ידע שזה הבל).

בראשית מז, י

בפסוק "ויברך יעקב את פרעה ויצא מלפני פרעה":

וברש"י ויברך יעקב, וכו' ומה ברכה ברכו שיעלה נילוס לרגליו לפי שאין ארץ מצרים שותה מי גשמים אלא נילוס עולה ומשקה, ומברכתו של יעקב ואילך היה פרעה בא אל נילוס והוא עולה לקראתו ומשקה את הארץ.

ולכאורה, זה אותו פרעה למ"ד אחד (במדרש בפרשת שמות) שכפר ביוסף ועשה כאילו אינו מכירו, וגור גזירות על עם ישראל, וגם כפר בברכתו של יעקב כשאמר שהוא עשה את היאור (כמובא בנביא בהפטרות פרשת וארא) והעובדה שהיאור עולה בשבילו, וכל זה היה מברכת יעקב, וכפר ברבש"ע ובברכה של יעקב, ויש להתבונן בזה.

סיפור לעשרה בטבת

בעשרה בטבת החל המצור של נבוכדנאצר על ירושלים. התוצאות היו הרסניות. ממלכת יהודה, ירושלים ובית המקדש הראשון – חרבו; יהודים רבים עונו, נרצחו ונהרגו, והעם שנותר בציון הוגלה לבבל.

ביום זה בו מתאבלים על החורבן הנורא, מן הראוי לספר את המעשה הבא.

מעשה ביהודי מבוגר שהקדיש את חייו לשמש את תלמידיה של ישיבת פוניבז'. באהבה ובמסירות היה מקרצף את מרצפותיה, מבריק את מעקותיה ומבהיק את שמשותיה. ניצול שואה היה האיש. רק הוא ניצל. אשתו וילדיו נותרו שם, בעמק הבכא. עירי ובודד עלה לארץ הקודש, וכשם שבא בגפו כך נותר בגפו, מכונס בתוך עצמו, אינו מדבר על שאירע 'שם', אך בנפשו פנימה התרגשו סערות אדירות של הרהורים נוגים ומחשבות מעיקות על העולם שחרב ואיננו. מעת לעת היתה מרה שחורה מתפשטת בכל ישותו. ליבו השבור לא הכיל את הכאב הנורא. עצב ויגון קהה השתרגו על נפשו העדינה ואיימו לחנקו נפש.

או-אז היה פונה ירושלימה אל האדמו"ר מגור זצ"ל, בעל "בית ישראל", שופך את לבו ואת נפשו, והאדמו"ר קיבלו בסבר פנים יפות, האזין לכל אשר לו ונסך בו כוחות עד יעבור זעם וחוזר חלילה.

היה זה בשמחת תורה. בחורי הישיבה רקדו בעוז עם ספרי התורה, ובתווך הרב כהנמן זצ"ל, ראש הישיבה ומייסדה. מן הצד עמד השמש הזקן, מחא כפיים מיובלות בהתרגשות בעודו נפעם מן הריקודים, משמחת התורה ומבחורי החמד שקיפצו בעליזות לכבודה של תורה. עוד החיוך נסוך על פניו, חלפו מול עיני רוחו דמויותיהם של ילדיו הקטנים. פנים גדושי אושר ילדוטי, תמימות, נעדרי תככים וערמומיות. ילדים יהודים טהורים וקדושים שנרצחו בטהרתם ובקדושתם. כפיו האטו את מחיאותיהם, עד שפסקו לחלוטין. שרירי פניו המחייכים רפו והפכו לעווית, וגופו החל רוטט למראה חזיון נורא-הוד שעלה בהרהוריו, מה היה אם. אם לא היו ילדיו בבת עינו נרצחים על ידי הנאצים ימ"ש, וודאי היו רוקדים כעת במרץ ומפזזים לכבוד התורה.

ניצוצות של אושר היו בורקים מעיניהם והוא היה משתלב ביניהם, כתף אל כתף ורוקד עמם בשמחה ובהתלהבות. אם לא היו נרצחים. עתה אפר עצמותיהם הצעירות מפוזר אי שם. שקית הדמעות שבעיניו, שתדיר דרוכה היתה לספק חומר מרווה לעיני בעליה הדווי, כבר פתחה את נרתיקה בעת שרגליו נשאוהו בכבדות אל הרב מפונבז' וזעקה מרה וגדולה יצאה מפיו: "רבי! הילדים!" לא היה צורך ביותר מכך. הרב מפונבז' בעצמו איבד את רעייתו ואת ילדיו בימי האופל, ויבכו שניהם איש על צוואר רעהו, על מה שהיה ועל מה שהיה יכול להיות.

מיד אחר כך נשא הרב מפונבז' את ראשו ויאמר: "עליהם איננו צריכים לבכות. הם נרצחו על קידוש ה' והתעלו לדרגות גבוהות ונשגבות, בגן עדן מנוחתם, אפופים אושר נצחי. הם בחברת הצדיקים הקדושים והטהורים. אנחנו צריכים לבי כות עלינו, שנותרנו כאן בעולם הזה, לדאוג שהחיים שניתנו לנו במתנה על ידי בורא עולם, אכן יהיו מנוצלים למטרתם האמיתית. אם יום אחד שקיבלנו לחיות כאן, לא ננצל כיאות, כלום איננו משמידים אותו ושורפים אותו כלה לאפר עד אשר דק?!"

חיבק הרב מפונבז' את השמש הדווי, והחלו השניים לרקוד בצוותא. אט, אט. עיניים דומעות ורגליים רוקדות. הריקוד עלה והתפשט גם על פניו של האיש הדווי, עד ששבו פניו לחיך. יש עוד מה לעשות בעולם הזה. כל יום הוא מתנה. הרגליים נישאו, בחורים הצטרפו, ויגדל המעגל, ויגברו הריקודים ואת המסר שהונצח בליבם של הנוכחים, העבירו הם לדורות הבאים: כל יום הוא מתנה וצריך להשתמש בה כיאות.

(מאורות הדף היומי)

ברכת שבת שלום ומבורך ואגוטען שבת ובשורות טובות בבנין ביהמ"ק בקרוב!

נשמח לתגובות הארות הערות ותשובות, וכן לקבלת העלון במייל Hrfishel@gmail.com